

det ikke være tilladt en Gaardmand at pløje gratis for Skolelæreren om Søndagen. (En Stemme: Nei!) Naa, det maa han ikke have Lov til, men han maa nok pløje Husmandens Lod. Skal han have Lov til at kjøre Brændsel fra Moser og fra Stove hjem, men naar det har stormet om Matten, og Taget er blæst af, skal da Gaardmanden ikke have Lov til at kjøre et Læs Halm til at udbedre Staden med, og skal han ikke have Lov til at kjøre nogle raa Sten til at mure Hytten op med? Altsaa det kan ikke lade sig gjøre ved udtømmende specielle Bestemmelser at faae det slaaet fast, men man vil blive nødt til at gaa til nogle mere almindelige Bestemmelser. Jeg vilde ønske, at man kunde faae det udtrykt saaledes — og det er vel ikke umuligt — at Kjærlighedsgjæringer skulde man ikke være afholdt fra om Søndagen. Det kan man vel ikke ligefrem sætte ind i Lovforslaget, men det er dog vist ikke umuligt at affatte dette saaledes, at alle det Slags Ting maatte kunne gjøres gratis og som Billighed. Det er dog vist ikke urimeligt, at man hellere lader det blive betegnet ved den almindelige Karakter ved det Slags smaa Arbejder, end at man opregner dem enkeltvis, thi det er en Umulighed. Naar en Gaardmand eller en anden Mand har betinget sig Arbejde hos en Husmand hele Aaret rundt for en vis Betaling og tillige imod at han skal kjøre Husmandens Brændsel hjem og dyrke hans Lod o. s. v., kan jeg egentlig ikke indse, at disse Bestemmelser om Arbeidet blive Andet end en Begunstigelse for den Fordeier, som faar Lov til at gjøre Arbeidet om Søndagen, som i Virkeligheden efter Loven ikke skulde gjøres. Men naar man indskrænker sig til alt det, som skulde gjøres gratis og som en Billighed, hvis man kunde give en saadan almindelig Bestemmelse, vilde denne ganske vist kunne omgaaes, men det kan saa mange andre Lovbestemmelser, men man havde dog saa givet en Karakteristikk, som kunde være noget mere tilfredsstillende, end ethvert Forsøg paa at opregne Enkeltheder, hvilket maa mislykkes. Da jeg saaledes mener, at man vil være nødt til at give en Bestemmelse af almindelig Karakter, mener jeg ogsaa ligesom Forslagsstillerne, at det aldeles ikke kan undgaaes, at man efter denne Lov jævnlig vil

kunne paaberaabe sig Politimyndigheden. Der maa gjøres Undtagelser, og jeg tror ikke, det vil være muligt at henvise til nogen anden Autoritet end Politimyndigheden. Vi have nemlig ikke for hele Landet Arbeidsinspektører, til hvilke man kunde henvende sig, og derfor tror jeg ikke, man skal være saa særdeles bange for denne Bestemmelse, jeg tror derimod, den er ganske praktisk.

Jeg kommer nu til det 3die Moment, som jeg vil kalde det politiske. Jeg nærer ingen Tvivl om, at det er et politisk Moment, der omhandles i § 12. Det er altsaa Grundlovsdagen og alle politiske Valgdage, hvor den almindelige Stemmeret gjør sig gjældende, som det her dreier sig om. Det er og kan være et ikke ringe Antal Dage, og jeg anser det for fuldt berettiget overfor det ærede Medlem, som havde Ordet først, at spørge, naar man vil lave en Bestemmelse som denne, om Arbejderne have Raad til flere Fridage end nødvendigt. Det er et Spørgsmaal, som man aldeles ikke kan undlade at gjøre her. Det vil jo nemlig ses af Lovforslaget, at man har beholdt ganske det samme Antal Fridage, som man havde før. Man har taget Skærtorsdag og Langfredag bort som store Selligdage, men har sat 2den Suledag og 2den Pintsedag i Stedet; man har altsaa indskrænket Arbejdstiden med samme Antal Dage, og ved Paabudet om, at der ikke maa arbeides efter Kl. 10, og Paabudet om, hvor der maa arbeides, har man i en meget betydelig Grad forringet Arbeidsmængden paa de Dage. Nu lægger man til alle Valgdage, som kunne blive et meget betydeligt Antal. Hver Gang der nemlig dør et Medlem af Landstinget, — og det er Noget, som kan ske, og sker ikke saa sjældent — og der altsaa skal holdes Suppleringsvalg, har man strax en Valgdag. Det kan ske flere Gange om Aaret, og det er ogsaa undertiden sket flere Gange om Aaret. Jeg siger altsaa, at man maa meget bestemt rette det Spørgsmaal heroverfor, om Arbejderne virkelig have Raad til disse Fridage. Jeg for mit Vedkommende skal være ganske villig til at lade dette Spørgsmaal afgjøre efter de Udtalelser, der ere komne fra Arbejderne, for saa vidt det kan antages, at der er Noget, der taler paa Arbejdernes Vegne. Medens jeg nu aldeles ikke skal modsigte det, at de ærede Forslags-